

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

05 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Țurcan Anatolie,

Judecători – Boico Victor, Cobzac Elena, Ghervas Maria, Mardari Dumitru,

a judecat, fără citarea părților, în camera de consiliu, în baza materialelor cauzei, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Călugăreanu Vitalie, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 februarie 2018, în cauza penală în privința lui

***Popescu Serghei XXXXX, născut la
XXXXX.***

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță:

de la 24.07.2015 - până la 04.10.2016

instanța de apel:

de la 08.11.2016 - până la 20.06.2017

instanța de recurs ordinar:

de la 17.08.2017 – până la 24.10.2017

instanța de apel:

de la 27.11.2017 - până la 27.02.2018

instanța de recurs ordinar:

de la 30.05.2018 – până la 05.02.2019

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct.1¹) Cod de procedură penală, legal executată.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Orhei din 04 octombrie 2016, Popescu Serghei a fost condamnat în baza art. 328 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa cu amendă în mărime de 150 unități convenționale, ce constituie 3000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în autoritatea publică locală pe un termen de 2 ani.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, conform rechizitoriului lui Popescu Serghei i-a fost incriminat că la 27 iunie 2012, activând în calitate de specialist pentru reglementarea regimului

proprietății funciare al Primăriei comunei XXXXX, urmărind scopul facilitării obținerii de către XXXXX a Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, a semnat și eliberat un Extras din Decizia Primăriei XXXXX, prin care certifică că lui XXXXX i s-a repartizat pământ cu o suprafață de 0,1106 ha cu nr. cadastral XXXXX pentru construcție locativă, ceea ce nu corespunde realității.

În continuarea intențiilor sale infracționale, la XXXXX, în baza Extrasului XXXXX, eliberat și semnat de el în prealabil, a semnat Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. cadastral XXXXX și cu suprafața de 0,1106 ha, fiind specificat ca deținător Colța L., în actul menționat este indicat și faptul că terenul cu suprafața de 0,1106 ha a fost trecut în registrul cadastral al deținătorilor de terenuri la nr. 110 din XXXXX, ceea ce nu corespunde realității.

3. Împotriva sentinței pronunțată integral la 04 octombrie 2016, la 18 octombrie 2018, a declarat apel inculpatul Popescu Serghei, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie achitat.

3.1. În susținerea apelului, inculpatul a expus următoarele:

- probele administrate nu sunt suficiente pentru a fi condamnat de săvârșirea infracțiunii imputate, instanța de fond nu a apreciat probele fiecare în parte și nu s-a pronunțat asupra admisibilității sau inadmisibilității lor, nu a elucidat faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei, a preluat aceleași motive din rechizitoriu, neglijând argumentele și probele prezentate de apărare;

- instanța de fond urma să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să aprecieze conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală și în concluziile sale să motiveze admiterea sau respingerea probelor potrivit art. 394 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală;

- partea acuzării nu a prezentat probe care ar dovedi că inculpatul a depășit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, deoarece în lipsa caracterului vădit al depășirii limitelor drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, răspunderea nu poate fi aplicată potrivit art. 328 alin. (1) Cod penal;

- instanța de fond nu s-a expus asupra faptului dacă este specialistul pentru reglementarea regimului funciar, subiect al infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) Cod penal, și dacă cade atât sub incidența art. 123 alin. (1) Cod penal - persoană cu funcție de răspundere cât și sub incidența art. 123 alin. (2) Cod penal - persoană publică;

- instanța de fond nu s-a pronunțat în privința victimei infracțiunii specificate la art. 328 alin. (1) Cod penal, care este respectiva persoană

fizică sau juridică, ale cărei drepturi sau interese ocrotite de lege suferă daune în proporții considerabile.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 iunie 2017, apelul inculpatului a fost admis, casată total sentința și pronunțată o nouă hotărâre prin care a fost dispusă încetarea procesului penal privind tragerea la răspundere penală în baza art. 332 alin. (1) Cod penal a inculpatului Popescu Serghei, în temeiul intervenirii termenului de prescripției a tragerii la răspundere penală, prevăzut la art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal.

4.1. Motivând soluția, instanța de apel a expus că, în sentință partea descriptivă nu cuprinde descrierea infracțiunii prevăzută de art. 328 alin. (1) Cod penal, considerată ca fiind dovedită, astfel, instanța de apel a constatat că, Popescu Serghei la XXXXX, activând în calitate de specialist pentru reglementarea regimului proprietății funciare al Primăriei XXXXX, urmărind scopul facilitării obținerii de către XXXXX a Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, a semnat și eliberat un Extras din Decizia Primăriei XXXXX, prin care certifică că lui XXXXX. i s-a repartizat pământ cu o suprafață de 0,1106 ha cu nr. cadastral XXXXX pentru construcție locativă, ceea ce nu corespunde realității. În continuarea intențiilor sale infracționale, la XXXXX, în baza Extrasului nr XXXXX din XXXXX, eliberat și semnat de el în prealabil, a semnat Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. cadastral XXXXX cu suprafața de 0,1106 ha, fiind specificat ca deținător Colța L. În actul menționat este indicat și faptul că terenul cu suprafața de 0,1106 ha a fost trecut în registrul cadastral al deținătorilor de terenuri la nr. XXXXX din XXXXX, ceea ce nu corespunde realității.

Instanța de apel a reținut că vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii incriminate se confirmă pe deplin prin probele administrate.

De asemenea instanța de apel a considerat că din probele acuzării rezultă cu certitudine că inculpatul Popescu Serghei, fiind persoană publică, din interes personal, a falsificat extrasul din Decizia Primăriei com. XXXXX nr. XXXXX și Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. cadastral XXXXX cu suprafața de 0,1106 ha, fiind specificat ca deținător XXXXX. Inculpatul a comis fapta criminală, având calitatea specială de funcționar al autorității publice, care nu este persoană cu funcție de răspundere, iar fapta propriu-zisă este exprimată prin acțiunea de înscriere în documentele oficiale a unor date vădit false ori de falsificare a unor astfel de documente, dar nu în abuzul de putere sau abuzul de serviciu. Instanța de apel a încadrat acțiunile inculpatului în baza art. 332

alin. (1) Cod penal, ca falsul în acte publice, adică înscrierea de către o persoană publică, în documentele oficiale a unor date vădit false, precum și falsificarea unor astfel de documente, acțiuni săvârșite din interese personale.

5. Împotriva deciziei instanței de apel, pronunțată integral la 21 iulie 2017, au declarat recursuri ordinare:

- la 04 august 2017, procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Sâli Radu, prin care, indicând în calitate de temeieri pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală – hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și că faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită, a solicitat casarea deciziei și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

- la 17 august 2018, inculpatul Popescu Serghei, prin care indicând în calitate de temeieri pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală – și anume că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, a solicitat casarea deciziei și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

5.1. În susținerea recursului declarat, procurorul a expus următoarele:

- soluția instanței de apel contravine prevederilor art. 419 Cod de procedură penală, conform căror rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în prima instanță;

- inculpatul întrunește calitatea de subiect al infracțiunii incriminate, fiind persoană publică care exercită funcții ale autorității publice. Acest fapt rezultă din fișa postului prezentată de inculpat, căruia printre sarcinile de baza i se atribuie pregătirea, înregistrarea și eliberarea documentelor deținătorilor de teren, or, instanța de apel, constatând că inculpatul a săvârșit infracțiunea prevăzută la art. 328 alin. (1) Cod penal, l-a recunoscut vinovat pe acesta de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 332 alin. (1) Cod penal.

5.2. În susținerea recursului declarat, inculpatul a expus următoarele:

- potrivit art. 409 Cod de procedură penală, prin efectul devolutiv al căii de atac se înțelege condiționarea examinării apelului doar în privința apelantului și calității lui procesuale, cât și examinarea tuturor aspectelor de fapt și de drept, inclusiv în afara motivelor invocate în apel, dacă acestea sunt în favoarea inculpatului ori apelantului. În cazul în care instanța de

apel ia în considerare temeiurile de casare din oficiu, este obligată să le pună în discuția părților. Omiterea posibilității de a pune la dispoziția părților în discuție a subiectului ce ține de recalificarea infracțiunii, denotă o încălcare gravă comisă de instanța de apel;

- instanța de apel nu s-a expus asupra solicitărilor incluse în apelul inculpatului, adoptând o altă soluție ce ține de încadrarea juridică a faptei, decât cea adoptată de instanța de fond;

- instanța de apel nu a pus la dispoziția părților posibilitatea examinării soluției privind recalificarea faptei. Totodată, instanța de fond nu a acordat deplină eficiență prevederilor art. 101, 394 Cod de procedură penală și art. 113 Cod penal, iar instanța de apel nu a verificat motivele invocate de apărare și nu s-a pronunțat asupra argumentelor apărării, lăsând fără apreciere declarațiile contradictorii ale martorilor.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 24 octombrie 2017, au fost admise recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Radu Sâli, și de către inculpatul Popescu Serghei, casată total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 iunie 2017 și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

6.1. Motivând soluția, instanța de recurs ordinar a statuat că, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția și anume că: adoptând soluția de condamnare a inculpatului în baza art. 328 alin. (1) Cod penal, nu a constatat și descris fapta criminală, considerată ca fiind dovedită, precum și a depășit limitele învinuirii, întrucât a constatat în acțiunile inculpatului prezența semnelor calificativ „*daune în proporții considerabile intereselor publice*” – fapte neincriminate inculpatului în rechizitoriu.

Instanța de recurs ordinar a stabilit că instanța de apel nu a respectat prescripțiile de drept și anume că *potrivit art. 409 Cod de procedură penală, prin efectul devolutiv al căii de atac se înțelege condiționarea examinării apelului doar în privința apelantului și calității lui procesuale, cât și examinarea tuturor aspectelor de fapt și de drept, inclusiv în afara motivelor invocate în apel, dacă acestea sunt în favoarea inculpatului ori apelantului. În cazul în care instanța de apel ia în considerare temeiurile de casare din oficiu, ea este obligată să le pună în discuția părților (Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel, pct. 12.2.). În cazul în care apare necesitatea de a reîncadra juridic fapta, pentru săvârșirea căreia inculpatul nu a fost pus sub învinuire, instanța trebuie să țină cont că o astfel de modificare a*

încadrării juridice este posibilă numai când acțiunile inculpatului, ce urmează a fi încadrate în baza altei legi, i-au fost imputate, modificarea învinuirii nu înrăutățește situația inculpatului și nu afectează dreptul lui la apărare. În astfel de cazuri, instanțele vor ține cont de faptul că învinuirea se consideră mai gravă în cazul când se introduc fapte și episoade adăugătoare, care majorează volumul învinuirii. Drept învinuire care esențial, după circumstanțele reale, diferă de cea de la început urmează de considerat orice altă modificare a învinuirii (imputarea altor acțiuni în locul celor imputate anterior, imputarea infracțiunii care diferă de cea imputată după obiectul atentat, caracterul faptei și acțiunii), care afectează dreptul inculpatului la apărare (Hotărârea Plenului CSJ a RM din 19.06.2006, nr.5 - Privind sentința judecătorească, pct. 23), deoarece, corect a casat sentința și rejudecat cauza potrivit regulilor generale pentru prima instanță, însă schimbând încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului în baza art. 332 alin. (1) Cod penal, în deliberare, nu a pus în discuția părților noua învinuire și nu i-a oferit inculpatului posibilitatea de a se apăra în sensul dat, nefiindu-i respectat, astfel, dreptul la un proces echitabil (Hotărârea CtEDO din 12.04.2011, Adrian Constantin vs. România).

Mai mult, instanța a constatat că inculpatul a comis infracțiunea: „din interes personal”, dar nu a descris esența acestui interes, coroborat la faptul că asemenea circumstanțe nu au fost incriminate ultimului prin rechizitoriu.

De asemenea în opinia instanței de recurs ordinar, instanța de apel și-a întemeiat concluziile pe probe neverificate în ședința de judecată de examinare a apelului și neconsemnate în procesul-verbal, cum ar fi declarațiile martorului Burghelea A. și copiile autentificate ale Registrului funciar din 1993, totodată a fost stabilit că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat de inculpat și repetate în recursul ordinar.

Circumstanțele expuse au atestat în mod lucid că ambele instanțe nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția și că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel.

7. Rejudecând cauza, prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 februarie 2018, a fost admis apelul inculpatului Popescu Serghei, casată sentința Judecătoriei Orhei din 04.10.2016, și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

Popescu Serghei învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) Cod penal, a fost achitat în baza art. 390 alin. (1), pct. 3) Cod

procedură penală, deoarece fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

7.1. Motivând soluția, instanța de apel a atestat că la judecarea cauzei prima instanță a admis erori de drept material și procesual, neconformându-se cerințelor prevederilor art. 384 alin. (3), art. 385 alin. (1), pct. 1-4, 394 alin.(1), pct. 1, 2, 4, 5 Cod de procedură penală, conform cărora sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată cât și vizând limitele judecării cauzei, art. 325 Cod de procedură penală.

Instanța de apel a stabilit că prima instanță, deși în partea dispozitivă a sentinței recunoaște vinovăția lui Popescu Serghei în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) Cod penal, în partea descriptivă a sentinței a omis să constate fapta pe infracțiunea prevăzută de art. 328 alin. (1) Cod penal, astfel încălcând prevederile art. 394 alin. (1) Cod de procedură penală.

De asemenea instanța de apel a atestat că potrivit descriptivului și dispozitivului sentinței, prima instanță a depășit limitele învinuirii, întrucât a constatat în acțiunile inculpatului prezența semnelor calificative „*daune în proporții considerabile intereselor publice*” – fapte neincriminate ultimului în rechizitoriu, eroarea constituind depășirea limitelor învinuirii, deoarece judecarea cauzei în primă instanță se efectuează numai în privința persoanei puse sub învinuire și numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu.

Totodată, instanța de apel a relevat că la pronunțarea sentinței, prima instanță a stabilit eronat circumstanțele de fapt și de drept, situația de fapt reținută nu corespunde probelor din dosar, care au fost apreciate incorect, astfel prima instanță incorect încadrând acțiunile inculpatului Popescu Serghei în baza art. 328 alin. (1) Cod penal.

Reieșind din probele prezentate de către partea acuzării, cercetate de instanța de apel, instanța de apel a ajuns la concluzia că nu a fost dovedită vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, împrejurări ce în opinia instanței a determinat necesitatea achitării lui Popescu Serghei.

Totalitatea de probe prezentate de partea acuzării și partea apărării în cauza penală, fiind apreciate de instanța de apel cu respectarea prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, i-au determinat concluzia că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii, ceea ce duce la necesitatea achitării acestuia.

Astfel, instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, a constatat că conform actului de învinuire Popescu Serghei, se învinuiește pentru faptul

că activând în calitate de specialist pentru reglementarea regimului proprietății funciare al primăriei comunei XXXXX, adică fiind o persoană publică, a săvârșit infracțiunea de depășire a atribuțiilor de serviciu în următoarele circumstanțe: la data de XXXXX activând în calitate de specialist pentru reglementarea regimului proprietății funciare al primăriei comunei XXXXX, urmărind scopul facilitării obținerii de către XXXXX a Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, a semnat și eliberat un Extras din Decizia Primăriei com. XXXXX prin care certifică că lui XXXXX i s-a repartizat pământ cu o suprafață de 0,1106 ha cu nr. cadastral XXXXX pentru construcție locativă, ceea ce nu corespunde realității. În continuarea intențiilor sale infracționale la XXXXX în baza Extrasului sus-menționat nr. 83 din XXXXX eliberat și semnat de el în prealabil, a semnat Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. cadastral XXXXX cu suprafața de 0,1106 ha, fiind specificat ca deținător cet. XXXXX. În actul menționat este indicat și faptul că terenul cu suprafața de 0,1106 ha a fost trecut în registrul cadastral al deținătorilor de terenuri la nr. XXXXX ceea ce nu corespunde realității.

Astfel, organul de urmărire penală a încadrat acțiunile lui Popescu Serghei în baza prevederilor art. 328 alin. (1) Cod penal, precum prin acțiunile sale intenționate, manifestate în săvârșirea de către o persoană publică a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, ceea ce a cauzat daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor juridice.

Instanța de apel a reținut și redat în decizie declarațiile inculpatului Popescu Serghei, potrivit cărora inculpatul pe tot parcursul procesului penal, inclusiv și în ședința de judecată, a respins învinuirea înaintată, precum și depozițiile martorilor: Ciobanu Vladimir, Foșnea Ion, Gușina Nina, Platon Ion, Moraru Tudor, Untilă Serghei, și probele materiale: Registrul de transmitere a terenurilor în gestiunea Complexului Muzeal „Orașul medieval Orhei” din terenurile comunei Trebujeni din anul 2002; Certificatul provizoriu ce confirmă dreptul de proprietate, posesiune și beneficiere funciară, copiile autentificate ale registrului din anul 1993 (vol. II, f. d. 66-71); Raportul de expertiză din 08 iulie 2014 (vol. I, f. d. 152-156); Raportul de expertiză tehnică a documentelor nr. 1089 din 22.01.2015 (vol. I, f. d. 167-171); Raportul de expertiză tehnică a documentelor nr. 1721 din 11.02.2015 (vol. I, f. d. 142-145);

Verificând probele administrate la caz, cercetându-le din punct de vedere al pertinentei, veridicității și coroborării lor, instanța de apel a ajuns

la concluzia că probele date nu demonstrează existența elementelor constitutive ale infracțiunii incriminate lui Popescu Serghei.

De asemenea instanța de apel a admis argumentul inculpatului precum că prima instanță eronat și subiectiv a dat apreciere circumstanțelor cauzei, care nu se află în raport cu vinovăția acestuia și că sentința de condamnare este neîntemeiată.

Verificând cele imputate lui Popescu Serghei, instanța de apel a conchis că procurorul nu și-a susținut învinuirea în sensul declarat, adică nu a acumulat și prezentat instanței careva probe verosimile, pertinente și concludente, care ar fi demonstrat indubitabil vinovăția lui Popescu Serghei de comiterea infracțiunii de depășire a atribuțiilor de serviciu, adică acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, care au cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice.

În vederea susținerii acestei concluzii instanța de apel a menționat că, specific pentru acțiunea prejudiciabilă de depășire a limitelor drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege este că făptuitorul comite o acțiune care nu este în competența lui de serviciu sau în competența exclusivă a lui de serviciu, dar este în competența unei alte persoane sau a unui alt organ ori acțiune care nu se află în competența a nici unei persoane sau a nici unui organ, întrucât pentru a depăși limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, trebuie mai întâi să te afli în cadrul acelor limite. Pentru reținerea la încadrare a art. 328 Cod penal este important ca depășirea limitelor drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege să aibă un caracter vădit. Dacă există dubii rezultate din contradicțiile reglementării competenței funcției deținute, iar persoana publică admite că uzurpează atribuții, admite că săvârșește unele acțiuni fără a respecta careva cerințe impuse de lege etc., deci fără a avea certitudinea, răspunderea penală nu va opera, deoarece nu au fost depășite în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege.

La fel instanța de apel a stabilit că pe parcursul urmăririi penale, cât și în cadrul cercetării judecătorești nu a fost probată nici existența semnului obligatoriu al laturii obiective a infracțiunii incriminate lui Popescu Serghei și anume „cauzarea de daune în proporții considerabile intereselor publice”. În actul de învinuire, acuzatorul de stat a concluzionat că prin acțiunile sale, Popescu Serghei, a cauzat daune intereselor publice, astfel nici în cadrul primei instanțe, nici în apel, partea acuzării nu a probat fiecare din aceste acuzații, care în consecință ar fi cauzat daunele pretinse, prin urmare acestea rămân doar învinuiri pur declarative. Partea acuzării

nu a adus nici o probă care să demonstreze faptul că au fost cauzate daune intereselor publice.

Prin urmare, instanța de apel a concluzionat că în acțiunile și inacțiunile incriminate lui Popescu Serghei pe acest capăt de acuzare lipsește latura obiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) Cod penal.

Cu referire la latura subiectivă a infracțiunii incriminate, instanța de apel analizând probele prezentate în susținerea învinuirii aduse, a ajuns la concluzia că inculpatul urmează a fi achitat de comiterea infracțiunii imputate, deoarece vinovăția acestuia nu este dovedită și anume nu a fost dovedită intenția acestuia de a comite infracțiunea și consecințele acesteia, elementul obligatoriu de cauzare a unui prejudiciu considerabil, la caz urmări grave unei persoane juridice sau fizice.

Instanța de apel a reținut că organul de urmărire penală nu a indicat în învinuirea formulată prin rechizitoriul atribuții concrete, acordate prin lege, cu reproducerea textului prescripțiilor conținute în aceasta, limitele cărora se presupune că în mod vădit le-ar fi depășit inculpatul. Nici o normă de drept material menționat în învinuirea adusă inculpatului nu conține referire la drepturi și atribuții proprii funcției deținute de acesta, iar actul de învinuire nu conține referire directă și concretă la lege care se pretinde a fi depășită, inclusiv norma care reglementează atribuțiile de serviciu, și în acest sens instanța de apel a menționat hotărârea Curții Constituționale nr. 22 din 27 iunie 2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale articolului 328 alin.(1) din Codul penal.

De rând cu cele expuse, instanța de apel a conchis că nici organul de urmărire penală în învinuirea formulată prin rechizitoriu și nici instanța de judecată în sentința pronunțată, nu au constatat elementul componentei de infracțiune imputate inculpatului – cauzarea prejudiciului material, întrucât existența acestui element este necesară și obligatorie unei componente de infracțiune materiale, iar conform dispozițiilor art. 394 alin. (1) pct. 1) Cod procedură penală, *partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă, în mod obligatoriu, descrierea faptei criminale, considerate ca fiind dovedite, ceea ce impune indicarea tuturor elementelor constitutive, cum ar fi fapta pretinsă a fi criminală, consecințele sub forma de prejudiciul cauzat victimei și legătura causală între acțiunea și consecințele survenite*, dar au efectuat o simplă transpunere a dispoziției normei penale incriminate fără a constata corespunderea exactă între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de norma penală. În lipsa

constatării persoanei prejudiciate, daunei și caracterului acesteia, nu este posibil de stabilit calificativul imputat inculpatului ca cauzare de urmări grave. Mai mult ca atât, lipsește constatarea cuantumului, descrierea formei, caracterului, naturii urmărilor grave, incriminate inculpatului în cazul dat, ceea ce impune excluderea și acestui element calificativ, precum și nu se indică subiectul care a suferit aceste urmări.

Drept urmare, celor reflectate instanța de apel a menționat și faptul că prima instanță a lăsat fără apreciere declarațiile contradictorii ale martorilor și anume declarațiile martorului Ciobanu Vladimir care a comunicat că; „*Titlul a fost eliberat în baza unor măsuri selective...*”, martorul dat a relatat despre examinarea materialelor cadastrale care se află în arhiva Institutul de Proiectări IPOD, care au fost elaborate în 1996.

Instanța de apel, analizând în ansamblu toate probele administrate, a format o concluzie că în privința terenului din cauză, există cel puțin două pachete de acte ce ar confirma apartenența: 1) Primăria Tribujeni și 2) Ministerul Culturii – ceea ce a generat situația creată, iar eliberarea actelor de către Popescu Serghei a fost bazată pe actele ce se aflau la primărie și împărțirii anterioare a terenurilor necorespunzătoare, fără a fi verificate minuțios cu privire la apartenență de către autoritățile competente.

În esență, toate cele stabilite de instanța de apel, i-au format convingerea fermă că Popescu Serghei nu se face vinovat de comiterea infracțiunii imputate prin actul de învinuire în baza art. 328 alin.(1) Cod penal, aceasta fiind formală, convențională și bazată doar pe dubii, nefiind concretizată în sensul demonstrării constatării faptei inculpatului, la caz regăsindu-se situația când fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii, în acest sens instanța de apel menționând cauza CtEDO Constantin Florea v. România.

În baza principiului contradictorialității în procesul penal, principiu unanim recunoscut și susținut de jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului, sarcina probațiunii în ședințele de judecată în prima instanță și în instanța de apel îi revine acuzatorului de stat, fiindcă funcția acuzării este pusă pe seama procurorului. Curtea Europeană pentru Drepturile Omului, în hotărârea Capean contra Belgiei din 13 ianuarie 2005, a constatat că, în domeniul penal, problema administrării probelor trebuie să fie abordată din punctul de vedere al articolului 6 §2 și e obligatoriu, *inter alia*, ca sarcina de a prezenta probe să-i revină acuzării.

Instanța de apel a reținut că vinovăția persoanei în săvârșirea faptei se consideră dovedită numai în cazul când instanța de judecată, călăuzindu-se de principiul prezumției nevinovăției, cercetând nemijlocit

toate probele prezentate, iar îndoielile, care nu pot fi înlăturate, fiind interpretate în favoarea inculpatului și în limita unei proceduri legale, a dat răspunsuri la toate chestiunile prevăzute în art. 385 Cod de procedură penală.

În consecință instanța de apel a concluzionat că prima instanță la examinarea cauzei nu a cercetat și nu a verificat probele prezentate de către acuzare sub toate aspectele, nu le-a dat apreciere prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor și nu a motivat soluția adoptată, iar ținând cont de prevederile art. 394 alin.(3) Cod de procedură penală, instanța de asemenea nu a făcut o analiză amplă a probelor prezentate de acuzare în cauză și astfel n-a soluționat fondul cauzei. La fel prima instanță nu a luat în considerație că de fapt probele administrate nu demonstrează vinovăția inculpatului Popescu Serghei în comiterea infracțiunii încriminate, nu a examinat obiectiv cauza și a ajuns la o concluzie neargumentată precum că Popescu Serghei a săvârșit infracțiunea incriminată, întrucât instanța de apel a constatat că, la caz fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii, motiv pentru care a dispus achitarea.

8. Împotriva deciziei instanței de apel, pronunțată integral la 06 aprilie 2018, a declarat recurs ordinar procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Călugăreanu Vitalie, la 04 mai 2018, prin care, invocând în calitate de temei pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, a solicitat casarea totală a deciziei, cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

8.1. În susținerea recursului declarat, procurorul a expus următoarele:

- hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, deoarece soluția instanței de apel de achitare a inculpatului Popescu Serghei, este una vădit neîntemeiată;

- în cazul în care instanța de apel nu este de acord cu aprecierea probelor de către procuror și prima instanță, și a ajuns la concluzia de a pronunța o decizie de achitare, urma să dezvăluie această concluzie, expunându-și punctul său de vedere asupra fiecărei probe aduse în sprijinul învinuirii, astfel instanța nu a îndeplinit aceste stricte prevederi ale legii, precum și nu a ținut cont de explicațiile Plenului Curții Supreme de Justiție date la punctul 14 al Hotărârii nr.22 din 12 decembrie 2005 „Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordin de apel”, din sensul cărora rezultă că nerespectarea acestor cerințe ale legii echivalează cu

nerezolvarea fondului apelului, fapt ce atrage după sine casarea deciziei instanței de apel;

- instanța de apel nu a luat măsurile necesare pentru ca probele concludente și utile, prezentate de partea acuzării să fie cercetate și apreciate la justa lor valoare, astfel că toate elementele de fapt să aibă o relevanță juridică, iar prin această inactivitate, instanța de apel a provocat o stare de incertitudine și neclaritate cu privire la soluția adoptată, s-au cum se explică faptul că, fiecare din criticile aduse de către instanța de apel referitor la probele aduse în sprijinul învinuirii imputate inculpatului, sunt expuse neargumentat și selective;

- instanța de apel selectiv a grupat probele pe caz, unele fiind redată în decizie, iar celelalte fiind integral ignorate, neanalizate, neapreciate, ca urmare nefiind elucidate faptele importante pentru soluționarea justă a cauzei, s-au cum se explică faptul că conform fișei postului, însuși inculpatului Popescu Serghei i s-a atribuit sarcina de pregătire, înregistrarea și eliberarea documentelor deținătorilor de teren, care era obligat să verifice respectarea condițiilor legale și nu celor de fapt constatate, și anume că terenul cu suprafața de 0,1106 ha, cu codul cadastral nr. 67721133, care i-a fost repartizat în proprietate lui Colța L. în temeiul extrasului completat și semnat de inculpat, iar în temeiul acestui extras a fost eliberat pe numele lui Colța L. titlul de proprietate, fiind temei de înregistrare a dreptului de proprietate la organul cadastral, și faptul că până în 2012 acest teren nu a fost în folosința ultimei, ci era ca teren agricol. Astfel, spațiul vizat a fost certificat pentru a fi repartizat ilegal altei persoane și anume lui Colța L., iar inculpatul cunoscând acest fapt, precum și lipsa temeiului legal, conștient și intenționat admitea efectele distructive al faptelor de încălcare a îndatoririlor de serviciu;

- prima instanță spre deosebi de instanța de apel, corect a respins afirmația inculpatului precum că, la delimitarea terenurilor sau purces, deoarece terenul lui Colța L. s-e suprapunea cu terenul statului, or, s-a stabilit în cadrul judecării cauzei că Colța L. nu a avut acest teren în folosință până în 2013, când i-a fost stabilit hotarele, ba mai mult conform tabelului foto ce este anexat la materialele cauzei, alte terenuri agricole nu se învecinează cu acest teren. Totodată s-a constatat că pe acest teren erau amplasate anexele complexului muzeal Orheiul Vechi, care la moment sunt demolate, iar pe teren este ridicată o construcție care nu este înregistrată la OCT;

- instanța justifică acțiunile inculpatului drept necontrare legii, pe când s-a stabilit că, pe acest teren sunt amplasate construcții și ca urmare

capătă un regim juridic de teren aferent, iar potrivit legislației în vigoare, acest teren nu putea fi atribuit în proprietate gratuită, ci putea fi doar vândut, iar prin faptul că acesta nu a fost vândut ci a fost atribuit în mod gratuit, a fost cauzat prejudiciul unității administrativ teritoriale;

- în susținerea învinuirii, partea acuzării a prezentat instanței de apel spre cercetare următoarele probe care ar confirma faptele și vinovăția inculpatului: declarațiile martorilor: Ciobanu V.; Foșnea I.; Gușina N.; Platon I.; Moraru T. și probele scrise cercetate de prima instanță și verificate suplimentar de instanța de apel, dar asupra cărora instanța de apel a omis să se expună, doar s-a limitat la descrierea lor în decizie, și la pct.20 printr-o frază de ordin general s-a expus că, *probele administrate la caz nu demonstrează existența elementelor constitutive ale infracțiunii incriminate lui Popescu S.*, și anume: registrul de transmitere a terenurilor în gestiunea Complexului Muzeal „Orașul medieval Orhei” din terenurile comunei Trebujeni din anul 2002; certificatul provizoriu ce confirmă dreptul de proprietate, posesiune și beneficiere funciară, copiile autentificate ale registrului din anul 1993 (voi. II, f. d. 66-71); raportul de expertiză din 08 iulie 2014; raportul de expertiză tehnică a documentelor nr. 1089 din 22.01.2015; raportul de expertiză tehnică a documentelor nr. 1721 din 11.02.2015;

- instanța de apel nu a luat măsurile necesare pentru ca probele concludente și utile, prezentate de partea acuzării să fie cercetate și apreciate la justa lor valoare, astfel că toate elementele de fapt să aibă o relevanță juridică, iar prin această inactivitate a provocat o stare de incertitudine și neclaritate cu privire la soluția adoptată, întrucât criticile aduse de instanța de apel referitor la probele aduse în sprijinul învinuirii imputate inculpatului, sunt expuse neargumentat și selectiv, fiind însoțit de fraza: (*nu s-a constatat cu certitudine că Popescu S. fiind persoană publică a comis careva acțiuni ce depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, ce a cauzat daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor juridice*);

- sunt absolut nefondate criticile instanței care pun la îndoială calitatea de subiect a infracțiunii a inculpatului, deoarece inculpatul Popescu S., a comis infracțiunea activând în calitate de specialist pentru reglementarea regimului proprietății funciare a primăriei comunei Tribujeni, astfel, acesta întrunește calitatea de subiect al infracțiunii, fiind persoană publică care exercită funcții a autorității publice. Acest fapt reiese și din fișa postului, care îi atribuie sarcinile de bază, de pregătire, înregistrare și eliberarea documentelor deținătorilor de teren. Prin urmare

se invocă faptul că, reieșind din dispoziția art. 123 alin. (3) Cod penal, acesta urmează a fi identificat drept „*persoană publică*” ;

- caracterul părțitor al instanței la aprecierea probelor acuzării denotă că instanța de apel nu a evaluat forța probantă a acestora, deși acestea în coroborare cu celelalte probe pe care au fost enunțate mai sus, contribuie în ansamblu la aflarea adevărului, cu privire la situația de fapt stabilită la cauză;

- instanța de apel la adoptarea deciziei a dat apreciere injustă suportului probatoriu prezentat de către acuzare, astfel încât concluzia instanței de apel este inacceptabilă, deoarece probele acuzării au fost supuse unei minuțioase cercetări în ambele instanțe, făcându-se referire la declarațiile detaliate ale participanților la proces, iar în astfel de condiții, instanței de apel îi rămânea doar să aprecieze aceste probe, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor;

- vinovăția lui Popescu S. în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) Cod penal este dovedită pe deplin, iar instanța de apel eronat și tendențios, a statuat asupra oportunității achitării inculpatului, de asemenea instanța de apel nu a realizat obligația Constituțională de a înfăptui justiția în stat, nu a clarificat circumstanțele relevante pentru prezenta cauză, a adoptat o soluție neargumentată la modul convenit, în legătură cu ce o astfel de decizie nu poate fi menținută și urmează a fi casată.

9. Asupra recursului ordinar declarat de către procuror, a fost depusă referință de către inculpatul Popescu Serghei, prin care a solicitat respingerea recursului, ca fiind inadmisibil.

10. Judecând recursul declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează admiterea acestuia, cu casarea integrală a hotărârii instanței de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 422 Cod de procedură penală, termenul de atac cu recurs a deciziei instanței de apel este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei. La caz se constată că procurorul a declarat recurs în termenul prevăzut.

În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită și să dispună rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Astfel, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Din conținutul recursului declarat, Colegiul penal lărgit a stabilit că recurentul și-a întemeiat solicitările pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), Cod de procedură penală, în sensul că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Cu referire la argumentul recurentului că *instanța de apel selectiv a grupat probele pe caz, unele fiind redade în decizie, iar celelalte fiind integral ignorate, neanalizate, neapreciate, ca urmare nefiind elucidate faptele importante pentru soluționarea justă a cauzei*, instanța de recurs ordinar îl apreciază ca fiind întemeiat întrucât la pct. 18 din decizia instanței de apel, ultima a redat conținutul probelor prezentate de partea acuzării, însă, deși a făcut referire la prevederile art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, potrivit căruia: ***fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor., nu a efectuat aprecierea acestora și la motivarea hotărârii nu s-a expus asupra admisibilității sau inadmisibilității acestora, obligație instituită la alin. (4) a art. 101 Cod de procedură penală.***

La fel, în pct. 28 a deciziei sale, instanța de apel a redat o parte din depozițiile martorilor audiați pe caz, însă ulterior de asemenea nu a efectuat o apreciere a acestor depoziții, expunându-se corespunzător asupra fiecărei, dar sa limitat la fraze generale, precum că aceste probe nu demonstrează existența elementelor constitutive ale infracțiunii incriminate lui Popescu Serghei.

La acest capitol, Colegiul penal lărgit menționează că instanța de apel nu a ținut cont de recomandările expuse în pct. 14.1.1. și 14.2. din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 22 cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel din 12.12.2005, cu modificările ulterioare.

Astfel, Colegiul penal lărgit regăsește că argumentele recurentului sunt întemeiate, deoarece la rejudecarea cauzei nu au fost respectate de către instanța de apel indicațiile instanței de recurs specificate în decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 24 octombrie 2017, întrucât aceasta nu a luat măsurile necesare pentru ca probele concludente și utile, prezentate de partea acuzării să fie cercetate și apreciate la justa lor valoare, astfel ca toate elementele de fapt să aibă o relevanță juridică, iar prin această inactivitate instanța de apel a provocat o stare de incertitudine și neclaritate cu privire la soluția adoptată, deoarece criticile expuse

referitor la probele aduse în sprijinul învinuirii imputate inculpatului sunt neargumentate și selectiv preluate.

Sub un alt aspect urmează a fi evidențiat faptul că instanța în decizia sa, a reiterat că pentru a determina dacă există într-un caz concret depășirea atribuțiilor de serviciu, este necesar de a stabili competența persoanei cu funcție de răspundere, făcând trimitere la actul normativ corespunzător care o reglementează, reținând ulterior că inculpatul Popescu Serghei, activând în calitate de specialist pentru reglementarea regimului proprietății funciare al Primăriei com. Trebujeni, r-ul Orhei, nu se regăsește în calitate de subiect al infracțiunii incriminate.

La acest capitol, Colegiul penal lărgit menționează că, potrivit conținutului fișei postului nr. 1 din 19 februarie 2015 (f.d. 215-217), inculpatul Popescu Serghei, activa în calitate de specialist pentru reglementarea regimului proprietății funciare al Primăriei com. Trebujeni, r-ul Orhei, *exercitând funcție publică de execuție*, iar la rubrica atribuții de serviciu, *nu a fost regăsită atribuția cu privire la eliberarea extraselor din deciziile primăriei*.

Potrivit, art. 2 al Legii nr. 158-XVI din 04.07.2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, prin noțiunea de funcționar public este definită persoană fizică numită, în condițiile respectivei legi, într-o funcție publică.

Potrivit art. 123 alin. (1) Cod penal, *prin persoană cu funcție de răspundere se înțelege persoana căreia, într-o întreprindere, instituție, organizație de stat sau a administrației publice locale ori într-o subdiviziune a lor, i se acordă, permanent sau provizoriu, prin stipularea legii, prin numire, alegere sau în virtutea unei însărcinări, anumite drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice* sau a acțiunilor administrative de dispoziție ori organizatorico-economice și potrivit alin. (2) al aceluiași articol, *prin persoană publică se înțelege: funcționarul public, inclusiv funcționarul public cu statut special (colaboratorul serviciului diplomatic, al serviciului vamal, al organelor apărării, securității naționale și ordinii publice, altă persoană care deține grade speciale sau militare); angajatul autorităților publice autonome sau de reglementare, al întreprinderilor de stat sau municipale, al altor persoane juridice de drept public; angajatul din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică; persoana autorizată sau investită de stat să presteze în numele acestuia servicii publice sau să îndeplinească activități de interes public.*

Astfel, în concluzie activitatea efectuată de către inculpatul Popescu Serghei, cade sub incidența Legii nr. 158-XVI din 04.07.2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, care a fost menționată inclusiv și în fișa postului acestuia.

Cu referire la unitatea unde activa inculpatul Popescu Serghei, urmează a fi menționat că, potrivit art. 4 al Legii privind administrația publică locală nr. 436-XVI din 28.12.2006, *unitatea administrativ-teritorială este persoană juridică de drept public* și dispune, în condițiile legii, de un patrimoniu distinct de cel al statului și al altor unități administrativ-teritoriale.

Inculpatului Popescu Serghei i s-a atribuit sarcina de pregătire, a documentelor deținătorilor de teren, care era obligat să verifice respectarea condițiilor legale iar eliberarea extrasului completat și semnat de inculpat, a atras după sine eliberarea titlului de proprietate, fiind temei de înregistrare a dreptului de proprietate la organul cadastral, a unui teren care până în 2012 avea destinație agricolă. Astfel, spațiul vizat a fost certificat pentru a fi repartizat unei persoane fără a fi verificat temeiul legal de către persoane înzestrate cu aceste atribuții.

Conform art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel.

Conform art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Potrivit art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător.

Conform art. 394 alin. (1) pct. 1), 2), 5) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii, *probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe, încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului.*

Circumstanțele expuse atestă în mod lucid că instanța de apel nu a judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece a adoptat o hotărâre care

nu cuprinde motive legale pe care s-a întemeiat soluția, regăsindu-se temeiul invocat în recursul deferit, astfel impunându-se admiterea acestuia.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar declarat, casării totale a deciziei atacate și dispunerii rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

11. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Călugăreanu Vitalie, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 februarie 2018, în cauza penală în privința lui *Popescu Serghei XXXXX* și dispune rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia, nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată pronunțată la 14 martie 2019.

Președinte

Țurcan Anatolie

Judecători

Boico Victor

Cobzac Elena

Ghervas Maria

Mardari Dumitru